

Letnik 1914.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CLXXVII. — Izdan in razposlan 29. dne novembra 1914.

Vsebina: Št. 326. Ukaz, s katerim se v porazumu z vojnim ministrstvom in ostalimi udeleženi ministri izdajajo določila za izvrševanje zakona z dne 26. decembra 1912. l. o vojnih dajatvah in opravah.

326.

Ukaz ministrstva za deželno bran z dne 14. novembra 1914. l.,

s katerim se v porazumu z vojnim ministrstvom in ostalimi udeleženi ministri izdajajo določila za izvrševanje zakona z dne 26. decembra 1912. l. (drž. zak. št. 236) o vojnih dajatvah in opravah.

K § 4.

1. Za izbiranje oseb, ki jih je privzemati na podstavi zakona, naj veljajo poleg načel, ustanovljenih v drugem odstavku zakonovega paragrafa, nastopna načela:

a) oseb pred dovršenim 17. letom starosti ni določati, ako ne gre za mladostne pomožne delavce, ki so že itak zaposleni v obratu, uporabljenem na podstavi § 18 zakona;

b) potrebne osebe je jemati, kolikor mogoče iz kraja samega, kjer se uporabljajo, ali iz njegove najbližnje okolice, ako se ne zahtevajo za službovanje v spremstvu oborožene moči.

2. Za osebna službovanja privzetim in k spremstvu oborožene moči spadajočim osebam

se zagotovi v obstoječih državnih pogodbah o običajih vojne na kopnem dogovorjeno varstvo mednarodnega prava s tem

1. da imajo na čelu osebo, ki je odgovorna za svoje podložnike;
2. da nosijo določen znak, ki se spozna od daleč;
3. da nosijo svoje orožje odkrito, ako bi bile v posameznem primeru oborožene, in
4. da se ravnavajo po zakonih in običajih vojne.

K § 6.

Ako se uporabljajo industrijske ali druge obratne naprave, je v pogodbah, ki jih sklene vojaška uprava z imetniki podjetij, naložiti delodajniku dolžnost, da brez porazuma delojemnika ne izpremeni niti obstoječih mezdnih, službenih in delovnih pogojev, niti ne zahteva več dela brez primerne odškodbe.

V tistih primerih, v katerih ima delojemnik po zakonitih predpisih, merodajnih za njegovo delovno ali službeno razmerje, pravico takoj razvezati to razmerje, ga delodajnik ne sme siliti, da bi ostal v svojem službenem ali delovnem razmerju, tudi tedaj ne, ako je napravo zahtevala vojaška uprava na podstavi zakona.

Pristojnost tistih sodišč (oblastev), ki odločujejo po obstoječih zakonih o sporih iz službenega in delovnega razmerja, ostane v moči.

Začetek dolžnosti po § 6 zakona mora delodajnik primerno razglasiti v delovnih prostorih.

K § 7.

1. Odškodnina za osebne oprave je dnevna mezda v denarju in povračilo eventualnih s službovanjem združenih popotnih izdatkov.

Ako se daje oskrba *in natura*, je od mezde v denarju odtegniti odškodnino, določeno v tem ukazu (k § 22) za naturalno oskrbo.

Dnevna mezda v denarju za osebe, ki se pritegnejo za oprave, ki jih pri vojaščini opravljajo častniki ali zenačenci, kakor zdravniki, inženirji, živinozdravniki, se odmeri na podstavi denarnih pristojbin, ki gredo gažistom X. činovnega razreda najnižje plačilne stopnje. Povračilo popotnih izdatkov jim gre kakor gažistom X. činovnega razreda.

Za službovanje kakor bolniški strežnik znaša mezda v denarju na dan 8 K, za službovanje kakor drugačen zdravstveni pomožni delavec, kakor voditelj, oziroma obratni strežnik pri motornih vozilih, mehanik, strojnik, sprevodnik ali kovač pri prevoziilih, potem kakor vodja partij pri gonjah klavne živine na dan 5 K, končno za službovanja kakor voznik, vodja tovornih živinčet, gonjač, hlapec za gonjo spreženih konj ali dninar na dan 3 K; pri tem se pa tako dolgo, dokler se dotične osebe porablja v njihovih bivališčih, ne sme plačevati čez plačilo, običajno v kraju. To plačilo ter mezdo v denarju za kaka druga službovanja naj določi vojaški voditelj mesta, kjer se porablja, od primera do primera, kolikor moči, v porazumu z občinskim predstojnikom, ako mogoče, tudi s političnim okrajnim oblastvom. Pri tem se je, kakršno je službovanje, oziroma delo, ozirati na prej omenjene maksimalne postavke in se nikakor ne sme iti čez najvišjo izmero 8 K na dan.

Mezda v denarju ter povračilo eventualnih s službovanjem združenih popotnih izdatkov se izplačuje po vojaških pristojbinskih predpisih, kolikor v naslednjih določilih ni določenega nič drugega.

2. Osebe, ki se porablja v industrijski in drugi obratni napravi, ki jo je prevzela vojaška uprava, je plačevati tako, kakor je bilo doslej

običajno pri tej napravi. Večje oprave je primerno odškodovati.

3. Višino odškodnine, ki jo je plačevati za obrabo in poškodbo orodja, naj določijo oblastva (organi), katerim so delavci odkazani v službovanje, porazumno z zastopnikom občine, v kateri se odpusti delavec, po navadni vrednosti; odškodnino je izplačati na dan odpusta.

4. Zdravljenje v stan bolnikov vojaškega zdravstvenega zavoda vzprejetih obsega tudi brezplačno oskrbo in brezplačno dajanje zdravil, pač pa gre za ta čas samo polovica dnevne mezde v denarju. Vojaški zdravstveni zavodi so tudi bolnice in bolnice za silo občin, ki se jih poslužuje vojaška uprava (§ 25).

K § 8.

1. Presojaje uvete eventualne pravice do preskrbe ter prisojaje in izplačuje preskrbninske užitke naj se uporabljajo zakonita določila o preskrbi vojaških oseb in njihovih zaostalih. Kolikor je potrebno, je poizvedovati uradoma, ako ne zadostajo dokazila (zdravniško izpričevalo), ki jih je predložila stranka.

2. Gledé izmere preskrbninskih užitkov je enačiti:

- a) osebe, ki so se pritegnile za oprave, ki jih pri vojakih opravljajo častniki ali zenačenci, kakor zdravniki, inženirji, živinozdravniki, gažistom X. činovnega razreda najnižje plačilne stopnje;
- b) bolniške strežnike gažistom brez činovnega razreda najnižjega gažnega postavka;
- c) druge zdravstvene pomožne delavce, voditelje, oziroma obratne strežnike pri motornih vozilih, mehanike, strojnike, sprevodnike pri prevoziilih in vodje partij pri gonjah klavne živine načelnikom voda;
- d) kovače pri prevoziilih in profesijoniste vsake vrste korporalom;
- e) voznike ali voditelje tovornih živinčet, gonjače, hlapce za gonjo spreženih konj in dninarje vojakom brez šaržne stopnje.

Ako bi prišle v poštev pravice do preskrbine za druge osebe, ki niso uvrščene v prej omenjeno kategorijo, oziroma za njih zaostale, določi izmero preskrbninskih užitkov od primera do

primera v § 33 zakona omenjena ministrstvena komisija.

K § 9.

1. Za osebna službovanja za vojne namene porabljane osebe se ne zavežejo na vojne člene. Torej niso podvržene določilom II. dela vojaškega kazenskega zakonika „O vojaških hudodelstvih in vojaških pregreških in njih kaznovanju“; ta določila prihajajo v poštev samo za tiste osebe, ki spadajo k moštvu v službo dane vojne ladje ali v primeru mobilizacije ali vojne začasno v vojno mornarico uvrščenega plovila in so ob vstopu v to razmerje prisegle na zastavo.

Vojaško sodno oblast izvršujejo sodišča skupne vojne moči ali deželne brambe.

2. Zoper osebe, uporabljane za osebna službovanja, je uporabljati za disciplinarne kazni ukor in disciplinarne zaporne kazni, ki ustrezajo vrsti njihovega službovanja. Pri tem je:

osebe, ki se porabljajo za oprave, ki jih pri vojnih opravljajo častniki in zenačenci, enačiti častnikom;

osebe, ki opravljajo službe kakor delovodje, poslovodje ali poduradniki, potem izučene bolniške strežnike, narednikom;

v izvršitvenih določilih k § 8, lit. c) in d) imenovane osebe načelnikom voda, ki služijo prostovoljno dalje;

končno ravnotam v lit. e) imenovane osebe vojnikom brez šaržne stopnje.

V prvem odstavku zakonovega paragrafa imenovane osebe so pod disciplinarno kazensko oblastjo poveljnika vojaškega krdele, pri katerem opravljajo osebne službe.

Uslužbenci prometnih podjetij in pod vojaškim vodstvom za dela porabljane osebe so v „disciplinarnem“ oziru pod vojaškim poveljnikom, pod čigar vodstvom je podjetje ali se opravlja delo. Ako je tisti, ki je potemtakem upravičen kaznovati, štabni častnik ali zenačenec, mu gre kazenska pravica krdelega poveljnika, ako je nadčastnik ali zenačenec, ima kazensko pravico detaširanega pododdelkovnega poveljnika. Častniškim in vojaškim uradniškim aspirantom in podčastnikom, tem kakor poveljnikom transportov ali detašementov, se lahko podeli disciplinarna kazenska pravica v okviru o tem obstoječih vojaških predpisov. Ako je upravičenec za kaznovanje

nadčastnik ali nižji, izvršuje (višjo) kazensko pravico, ki gre krdelemu poveljniku, tisti poveljnik, ki ima to kazensko pravico nad upravičencem za kaznovanje.

3. Za osebna službovanja porabljane osebe naj vojaški poveljnik, ko nastopijo svoje službovanje, pouči o tem, v katerem obsegu stopijo pod vojaško kazensko sodno oblast in pod vojaško disciplinarno kazensko oblast. To podučilo bodi v tistem deželnem jeziku, katerega se poslužuje oseba, ki jo je obvestiti.

K § 10.

1. Z živinčeti, pripravnim za prevoz bremen, praviloma ni umevati živine za pleme in mleko. Taka živinčeta se smejo torej le izjemoma privzemati za prevažanje, ako so ta živinčeta vajena voziti in ako to porabljanje ne spravlja v nevarnost njihove prave določbe za bodočnost. Pri tem se smejo šele v zadnji vrsti jemati živinčeta, spadajoča k plemenski čredi ali k zadrugam plemenskih knjig, ter plemenska živinčeta, ki so nabavljena s pomočjo državnih ali deželnih podpor ali premiraña. Dobro izkušene kobile in krave ter mladi in plemenski biki, nadalje hudo breja živinčeta so v vseh okoliščinah izvzeta od zahteve.

2. Za vozove in živinčeta, ki se prepuščajo za vozno (tovornega živinčeta) službo, se plačujejo na dan nastopne odškodnine:

za dvouprežen, s konji naprežen voz . . .	6 K
za enouprežen, s konji naprežen voz . . .	4 „
za dvouprežen, z voli naprežen voz . . .	5 „
za dva opremljena uprežna konja . . .	4 „
za tovorno živinče . . .	2 „
za jezdnega konja . . .	3 „

Vrhu tega gre za živali krma. Prav tako plačuje vojaška uprava stroške za vzdrževanje voz, opravo konj in vol in jezdno pripravo ter za podkavanje.

Pripadajočemu osebju gredó plačila po izvršitvenih določilih k § 7.

Odškodnine in plačila gredó od dne prevzeta do odpusta in po njem še za toliko dni, kolikor bi bilo treba za povratek v kraj, kjer so se prevzeli (oddajališče), po najkrajši poti; pri tem je po 40 kilometrov kakor čez 20 kilometrov znašajoči ostanek računati za dnevno opravo.

Vozovi in živinčeta, ki se potrebujejo za začasno rabo za lokalne vojaške namene (vožnje v kraju), se zahtevajo v kraju potrebe ali njegovi najbližnji okolici vsak dan posebej in se

uporabljajo tako, da se morejo, ako se porabljajo celi dan, vrniti zopet v svoja stajališča v 16 urah, ako se porabljajo pol dneva, v 8 urah od časa odhoda iz svojega stajališča. Za celodnevno porabljanje teh voženj v kraju gredó v izvršitvenih določilih k temu paragrafu in v določilih k § 7 določene odškodnine, oziroma plačila, za pol-dnevno porabljanje polovica, v nobenem primeru pa ne erarska oskrba za moža ali živinče.

K § 11.

Za prepuščena motorna vozila se plačujejo na dan nastopne odškodnine:

za motorno kolo (bicikelj) brez prida-	
nega voza	4 K
za motorno kolo s pridanim vozom	5 "
za osebni avtomobil z dvema sedežema,	
vštevši sedež vodnika	15 "
za osebni avtomobil z več sedeži	20 "
za avtobus	30 "
za tovorni avtomobil, in sicer:	
s koristnim bremenom do 1500	
kilogramov	25 "
s koristnim bremenom od 1500 do	
3000 kilogramov	30 "
s koristnim bremenom čez 3000	
kilogramov	35 "
za cestno ali pluzno lokomotivo ali	
drug vozni stroj	40 "
za kola, ki se pripnó	5 "
za voz, ki se pripne	10 "

Maksimalno koristno breme je ob prevzetju vozil dognati eventualno z atesti firme.

Vzdrževanje motornih vozil in pripravljanje obratnih potrebščin za nja je naloženo vojaški upravi.

Na podstavi tega zakona za službovanje porabljanim voznikom, oziroma obratnim strežnikom (strojnikom, mehanikom) gre plačilo po izvršitvenih določilih k § 7.

Odškodnine in plačila gredó od dne prevzetja do odpusta in po njem še toliko dni, kolikor bi bilo treba za povratek v svoječasni kraj oddaje po najkrajši poti; pri tem je za osebne avtomobile in motorna kolesa računati po 200 kilometrov, za avtobuse in tovarne avtomobile po 100 kilometrov in za cestne in pluzne lokomotive ter druge vozne stroje po 30 kilometrov kakor tudi čez polovico dotičnega števila kilometrov znašajoči ostanek za dnevno storitev.

Motorna vozila, ki se potrebujejo za začasno rabo za lokalne vojaške namene (vožnje v kraju), se zahtevajo v kraju potrebe ali njegovi najbližnji okolici vsak dan posebej in se uporabljajo tako, da se morejo, ako se porabljajo celi dan, vrniti zopet v svoja stajališča v 16 urah, ako se porabljajo pol dneva, v 8 urah od časa odhoda iz svojega stajališča. Za celodnevno porabljanje teh voženj v kraju gredó posestniku motor-nega vozila v izvršitvenih določilih k temu paragrafu določena odškodnina, vodniku (obratnemu strežniku) v izvršitvenih določilih k § 7 predpisano plačilo, za poludnevno porabljanje pa polovica teh zneskov, v nobenem primeru pa ne erarska oskrba. Obratne potrebščine — brez pravice do odškodnine, za to — mora pripraviti posestnik.

K § 12.

1. Preden se prevzamejo vodna ali zračna plovila, se mora komisijsko določiti njihova navadna vrednost.

Komisija je sestavljena iz:

- zastopnika političnega okrajnega oblastva za predsednika,
- vojaškega zastopnika,
- zastopnika finančnega oblastva.

Na zahtevanje enega izmed udov komisije naj predsednik privzame izvedenca, ki ga naj predsednik zapriseže pred uradnim dejanjem. Ako so mnenja različna, velja za vrednost poprečnina zneskov, ki jo navedejo ti trije udje komisije.

Izvedencu gre plačilo, ki ga določi komisija z 8 K na dan največ in v katerem je všteto povračilo eventualnih potnih izdatkov. Plačilo naj izplača predplačiloma politično okrajno oblastvo oddajnega kraja na račun proračuna vojske.

2. Ako se gledé končoveljavne prepustitve ali prepustitve za rabo ni dosegel neprisiljen dogovor, ki ga je vsekakor skušati doseči, je plačati za končoveljavno prepustitev dognano cenilno ceno, za rabo pripadajočo odškodnino (z opremo in moštvom ali brez njiju) pa naj določi komisija slično kakor vrednost.

Gledé mezdnih, službenih in delovnih pogojev moštva vodnih in zračnih plovil veljajo izvršitvena določila k § 6.

K § 13.

1. Da služijo zdravstvenim namenom (lit. d), je šteti tudi vozila in živinčeta, ki so stalno določena za snaženje cest, za odvažanje smeti in fekalij.

Za dušne pastirje, zdravnike in živinozdravnike na kmetih (lit. e) je smatrati tudi tiste, ki stanujejo sicer v mestu, kojih poklicno delovanje pa se razteza tudi na eno ali več kmetijskih občin.

Zasebne kobilarice (lit. g) so vsi plemenski obrati, ki porabljajo za pleme trajno najmanj štiri kobile. Brejim kobilam je enačiti tiste, ki so bile v zadnjem minulem času spuščanja oplemenjene z državnim ali licenciranim zasebnim žrebceom, razen ako so bile v zadnjih dveh letih zaskočene in so ostale pri tem jalove.

2. Pravica do odškodnine — ako gre po zakonu v teh ali v drugih primerih — more priti samo tedaj v poštev, ako vojaška uprava ni ukrenila, da se poravna škoda s tem, da se odkaže enakovrsten predmet ali da se popravi poškodovani predmet.

K § 14.

Za odvzete golobe je plačevati enkratno odškodnino 1 K 50 h za goloba.

K § 15.

1. Komisijsko naj se določi vrednost oprave po zadnjih treh odstavkih točke 1 izvršitvenih določil k § 12.

2. Škodo, povzročeno na brodovih pomočkih ter na umetnih objektih, ki so v zasebni posesti, naj naznani oškodovanec — ako se ni v obojestranskem porazumu poravnala v gotovini ali potrdila (kvitirala) — takoj na političnem okrajnem oblastvu ter navede višino škode in okrajno oblastvo naj jo nemudoma poizve privzemši izvedenca, pri škodah nad 1000 K tudi privzemši zastopnika finančnega oblastva. Ako oškodovanec ni zadovoljen z zneskom odškodnine, ki mu ga je vojaška uprava ponudila na podstavi teh poizvedb v porazumu s finančno upravo, naj velja prej omenjena poizvedba za podlago postopku, ki ga je izvršiti po § 33. Plačilo, ki se naprej dogovori z izvedencem, plača politično okrajno oblastvo na dolg vojne uprave. Izvedenca zapriseže politično okrajno oblastvo.

K § 17.

Za naznanilo, poizvedbo in povračilo škode, povzročene z rabo zasebnih telegrafskih in tele-

fonskih naprav, velja točka 2 izvršitvenih določil k § 15.

K § 18.

1. Obratne in industrijske naprave je zahtevati za vojno opravilo samo, če je brezpogojna potreba; tudi če se take naprave zahtevajo, je skušati, da se z zavezanci doseže neprisljen dogovor.

2. Ako se posestniku obratne ali industrijske naprave naloži dolžnost nadaljevati obrat, je dolžen svoje izdelke, kolikor jih zahteva vojaška uprava, ji brez odloga prepustiti po tistih cenah, po katerih je svoje izdelke poprečno prodajal v zadnjem letu pred objavo začetka dolžnosti vojnih dajatev in opravil. Ako zahteva tisti, ki je zavezan dajatvam in opravam, ali ako smatra vojaška uprava za potrebno, da se izpremeni cena, ker so se izdatno izpremenili stroški izdelovanja (menjavanje cene sirovin, zvišanje ali znižanje režijskih izdatkov s tem, da se razširi ali omeji obrat v interesu vojaške uprave, eventualno priskrbovanje osebja po vojaški upravi itd.), in ako se o tem ne doseže dogovor, dobi vojaška uprava mnenje neudeleženih izvedencev o višini primerne cene in odloči po dogovoru s finančno upravo. Izvedence naj imenuje na poziv vojaške uprave tisto osrednje oblastvo, ki pride po svojem področju z ozirom na vrsto obrata, zavezanega opravam, v prvi vrsti v poštev.

Za važnejše potrebščine, ki so pripravne, da se enotno določi cena (predmeti v masah, ki jih je tekoče nabavljati), naj določa ceno, kolikor ne gre za predmete, za katere je ukazoma postaviti obče odškodninske postavke, v primernih dobah vojaška uprava v porazumu s finančno upravo in soudeleženi osrednjimi oblastvi poprašavši nepristranske izvedence, ki jih naj dotično osrednje oblastvo izbere iz poklicnih krogov, ki pridejo v poštev. V tej komisiji predseduje zastopnik finančne uprave.

Ako posestnik naprave ni zadovoljen s cenami, določenimi po sprednjih določilih, lahko zglosi svoje zahteve po § 33 zakona.

3. Ako se zahteva prepustitev za upotrebljanje (rabo) in ako se ne doseže dogovor glede odškodnine ter glede pogojev izročitve ter povratne izročitve obratne naprave, naj se komisijsko določijo odškodnina ter pogoji prepustitve in povratne izročitve naprave.

Za odškodnino je prisoditi posestniku naprave poprečni donos zadnjih petih let, ako obstaja naprava manj časa, poprečni letni donos izza časa, odkar obstoji naprava; pri tem veljaj

za donos prebitek opravičnih dohodkov, ki ostane, ko se odbijejo na obratovanje naprave pripadajoči upravni in obratni stroški, drugi stroški in davki ter druge javne davščine z dokladami vred, eventualne izgube, nadalje ko se odpišejo od vrednosti imovinskih predmetov primerni odpisi in se odbijejo obresti za dolgove. Z rednim vodstvom obrata združeni izdatki zadevajo, dokler je obrat prepuščen vojaški upravi, skupni vojni proračun. Ako nastanejo v dobi prepustitve škode, ker se razširi (forsira) ali omejuje obrat, potem ker vodi obrat po vojni upravi priskrbljeno osebje, je potem, ko neha uporabljati naprave, komisijško določiti te škode ter, ako se ne doseže dogovor, odškodninski znesek, ki ga je plačati zanje.

Za spredaj zaukazane komisijške določitve naj veljajo določila drugega in tretjega odstavka točke 1 izvršitvenih določil k § 12 tako, da je, preden se sklepa, po potrebi zaslišati enega do tri izvedence, ki jih naj imenuje trgovinska in obrtna zbornica. Plačilo, ki se dogovori z izvedencem naprej, plača vojaška uprava, ako presega v tretjem odstavku § 12 tega ukaza določene plačilne postavke.

Ako se prepusti naprava vojaški upravi, je poveriti nje vodstvo častniku (vojaškemu uradniku); za tehniškega voditelja je postaviti strokovnjaški organ, ako mogoče, obstoječega voditelja naprave.

K §§ 19 in 20.

1. Ob komisijških določitvah, ki jih je opraviti po §§ 19 in 20, je uporabljati zadnje tri odstavke točke 1 izvršitvenih določil k § 12.

Komisija poizve stanje nepremičnin in določi njihovo navadno vrednost; potem odloči, ali je sploh plačati odškodnino v zmislu drugega odstavka § 19 zakona, in določi, ako pride tako, višino odškodnine.

Kadar se vračajo nepremičnine, je slično dognati škodo, neposrednje povzročeno eventualno z rabo (§ 19), oziroma s tem, da so se nepremičnine porušile ali bistveno predrugačile (§ 20), ter odškodnino, ki jo je plačati. Pri tem se ni ozirati, pravtako kakor v vseh ostalih primerih, v katerih gre po zakonu odškodnina, na izgubljeni dobiček ter na poškodbe, ki so se povzročile z vojnimi akcijami (n. pr. z obstreljevanjem).

2. V primeru razlastitve je dati, ako je nevarno odlagati, postopku v podstavo določila §§ 40 in 41 zakona z dne 18. februarja 1878. l. (drž. zak. št. 30).

K § 21.

1. Osebam, ki se privzamejo k opravam, ki jih pri vojaki opravlajo častniki ali zenačenci, gre stanišče kakor za gažiste X. činovnega razreda, vsem drugim osebam pa kakor za moštvo.

2. Za nastanitev goveda v hlevu ali skednju, v šupi (pojati) ali pod pristrešjem se plačuje na dan 2 h, za nastanitev ovce ali zabodnega živinčeta 1 h.

3. Ako in kakšno odškodnino je plačati za mesta (prostore), zahtevane po predzadnjem odstavku zakonovega paragrafa, je določiti komisijško po zadnjih treh odstavkih točke 1 izvršitvenih določil k § 12.

K § 22.

1. Pri naturalni oskrbi (staniški oskrbi) znaša cela dnevna porcija, ki gre možu:

700 gramov kruha,

2 porciji kave vselej iz 20 gramov žganih kavinih bobov in po 25 gramov cukra,

400 gramov sveže govedine,

140 gramov prikuhe (riž, kaša, pšenični zdrob, sočivje, pšeno, ajdova kaša, posušene močnate jedi),

potrebščine za pripravljanje (30 gramov soli, 0.5 grama popra ali paprike, 20 gramov sveže zelenjave za juho, 2 centilitra octa, 20 gramov masti, 5 gramov čebule ali česnja) in 50 centilitrov vina ali $\frac{3}{4}$ litra piva.

Posamezne južine (kosila) naj sestojajo:

zajutrek iz porcije kave,

opoldanska hrana iz pripravljene cele porcije mesa in pol porcije prikuhe, potem iz pol porcije pijače,

večerna hrana iz pripravljene polovične porcije prikuhe, potem iz polovične porcije pijače.

Porcija kruha se razdeli na zajutrek, obed in večerjo, druga porcija kave se lahko zahteva k obedu ali večerji, prav tako se lahko porcija mesa zahteva polovica za obed in polovica za večerjo.

Za naturalno oskrbo se more zahtevati samo to, kar je v kraju ali v hiši običajno; tedaj je, če ni posameznih predmetov dnevne porcije, za nje priskrbeti druge enakovredne v kraju običajne predmete. Občina mora skrbeti za to, da je zahtevana naturalna oskrba (staniška oskrba) pripravljena ob določeni uri. Ako krdelo tabori, mora ali

občina dati prinesiti hrano v tabor ali pa se pelja moštvo v oddelkih tja, kjer se je pripravila hrana.

2. Odškodnina za naturalno oskrbo znaša, in sicer:

za celo dnevno porcijo	1 K 53 h
za zajutrek	— „ 21 „
za opoldansko hrano s celo porcijo mesa	— „ 99 „
za opoldansko hrano s polovično porcijo mesa	— „ 72 „
za večerno hrano s polovično porcijo mesa	— „ 60 „
za večerno hrano brez porcije mesa	— „ 33 „

Odškodnine za oskrbne predmete v številu živin klavno in zabodno živino so določene v prilogi I; veljajo pa samo toliko, kolikor se z neprisiljenim dogovorom ne dadó doseči nižje cene.

3. Za klavne živali se zahtevajo praviloma goveda. Priskrbeti je vole ali krave, kolikor mogoče, nad tri leta, nikakor ne izpod dve leti stare; ako se izjemoma ne more ustreči zahtevi po govedih ali ako se more ustreči le deloma, je namesto enega goveda priskrbeti 10 ovac ali 10 koz ali 5 svinj. Živina za pleme in mleko se sme zahtevati za klavne namene samo v tistih neizogibnih izjemnih primerih, v katerih se potrebščina klavne živine ne more drugače pravočasno založiti. Pri tem se smejo šele v zadnji vrsti jemati živinčeta, spadajoča k plemenski čredi ali k zadrugam plemenskih knjig, ter plemenska živinčeta, ki so nabavljena s pomočjo državnih ali deželnih podpor ali premirana. Dobro izkušene kobile in krave ter mladi in plemenski biki, nadalje svinje svinjejskih postaj in hudo breje živali so v vseh okolnostih izvzete od zahteve.

Pitane živali se prevzemajo samo za zalaganje lokalne potrebe. Od prevzetja so izključeni: biki, bivoli, potem ne popolnoma zdrave, jako suhe in take živali, ki so se hudo gonile, nadalje živina iz okuženih krajev.

Odškodnina za prevzete klavne živali se daje po dognani živi teži.

K § 23.

1. Kadar se zahteva klaja, se je treba ozirati na vzdrževanje lastne živine priskrbnikove.

Klajo je zahtevati po teži. Ako ni ovsa, sena in slame, je treba za to priskrbeti enakovredne v kraju običajne surogate.

2. V zadnjem odstavku zakonovega paragrafa omenjeno cenitev naj opravi v navzočnosti občinskega zastopnika izvedenec, ki ga določi politično

okrajno oblastvo. O cenitvi naj sestavi občinski zastopnik zapisnik, ki ga naj podpiše tudi izvedenec, in naj ga vpošlje političnemu okrajnemu oblastvu. Gledé izvedenca velja točka 2 izvršitvenih določil k § 15.

K § 24.

1. Razen stvarnih oprav, posebno navedenih v zakonu, oziroma v izvršitvenih določilih, se lahko zahtevajo tudi vojni pomočki, kakor n. pr. sirovine, pol- in celofabrikati, stavbno gradivo in orodje, obratne in opremne potrebščine, zdravila. Izvzeti pa so taki predmeti, ki bi se mogli kakor vrednostni predmeti, umetnine i. dr. izrabljati za vojne namene samo posrednje, s porabo izkupila zanje.

2. Ako se ne dajo z neprisiljenim dogovorom doseči nižje cene, je plačati odškodnino za predmete, oznamenjene v prilogi II, po tam navedenih odškodninskih postavkih in za predmete, ki so pripravni, da se določi enotna cena, po cenah, določenih po izvršitvenih določilih k § 18, točka 2, nadalje za predmete, ki se zahtevajo iz civilnih lekarnic, po taksah, veljajočih za potrebo bolnic in človekoljubnih zavodov. Da se dožene navadna vrednost ostalih predmetov, da se dožene povračilo oziroma odškodnina, določi, kjer se ne doseže neprisiljen dogovor, politično okrajno oblastvo izvedenca, ako moči, v porazumu z vojaškim oblastvom. K cenitvi je privzeti zastopnika finančnega oblastva, ako pojde najbrže za zneske večje nego 1000 K. Gledé sestave in vpošiljanja zapisnika o cenitvi, potem gledé izvedenca veljajo izvršitvena določila k § 23.

K § 27.

1. Za neposredno zahtevo so upravičena tudi orožniška poveljstva.

Vojne datatve in oprave, ki se potrebujejo za namene oborožene moči zvezne države ter v drugem odstavku § 1 zakona omenjenega osebja, morejo zahtevati samo vojaška poveljstva (oblastva) lastne oborožene moči ali orožniška poveljstva.

Posamezne osebe imajo pravico zahtevati vojne datatve in oprave samo na podstavi pismenega pooblastila, ki ga je podelilo poveljstvo (oblastvo), ki ima pravico zahtevati.

Vojne datatve in oprave je zahtevati pismeno. Zahteve naj obsegajo predmet in obseg datatve ali oprave, kraj in čas priskrbe ter ime, šaržo, vojaško krdelo (poveljstvo, oblastvo, zavod) tistega, ki zahteva.

2. Ako se zahtevajo vožnje v kraju, naj brezpogojno odpade komisijski postopek in cenitev, pri drugih dajatvah in opravah, ki se zahtevajo neposrednje pri občini ali pri posestniku, naj odpade tedaj, kadar je posebno nujno izpolniti te dajatve ali oprave.

K § 32.

1. Plačila v gotovini morajo prejemniki potrjevati pismeno, ako mogoče, s sopodpisom občinskega predstojnika, ako se ne plačuje na podstavi pristojbinskih izkazov.

2. Dajatve in oprave ali odškodnine, ki se ne plačajo v gotovini, je kvitirati s potrdili. Potrdilo, čigar kopijo je pridržati, je izročiti upravičencu eventualno po občinskem predstojniku.

3. Da se pristojeci zneski nakažejo v izplačilo, je potrdila predložiti po občinah pristojnemu političnemu okrajnemu oblastvu.

To oblastvo naj vpošlje tista potrdila, ki že imajo za likvidacijo potrebne podatke, zlasti določitev vrednosti dajatve ali oprave, s seznamkom naravnost vojnemu ministrstvu. Izplačuje se po političnih okrajnih oblastvih; v ta namen naj pridržé kopijo prej omenjenega seznamka.

K § 33.

1. V prvem odstavku zakonovega paragrafa postavljeni rok ne izključuje pravice, dotične

zahteve zglasiti že pred objavo, da je nehala dolžnost vojnih dajatev in oprav.

Pristojno zglasiti zahtevo v zmislu § 33 zakona je tisto občinsko predstojništvo, v čigar okolišu je bil nazadnje trajno predmet vojne dajatve, je imela oseba, privzeta k vojnim dajatvam in opravam, svoje stanovišče ali bivajo njeni zaostali.

Prošnje, ki dohajajo morda ne pristojni občini ali naravnost višji stopnji, je uradoma poslati pristojnemu občinskemu predstojništvu.

2. Občinsko predstojništvo naj zglašene zahteve popreskusi gledé pogojev § 33, odstavek 1, zakona in naj vpošlje na zglašene zahteve nanašajoče se vloge (zapisnike), ko so se izvršile potrebne poizvedbe, čim prej političnemu okrajnemu oblastvu, da se predložijo okrajni komisiji. Ako se je ob popreskušnji zglasil pokazalo, da se v sprednjih predpisih zaukazan postopek (komisijske ali izvedeniške ustanovitve) sploh še ni vršil, mora politično okrajno oblastvo poprej izvršiti ta postopek.

K § 37.

Ta ukaz dobi moč takoj po svoji razglasitvi.

Hkratu izgubi moč ukaz ministrstva za deželno bran z dne 25. julija 1914. l. (drž. zak. št. 171) in razglas ministrstva za notranje stvari z dne 10. avgusta 1914. l. (drž. zak. št. 212).

Georgi s. r.

Heinold s. r.

Priloga I.

(K § 22.)

Odškodninski postavki

za oskrbne predmete, vštrevši živo klavno in zabodno živino.

O s k r b n i p r e d m e t i		O d š k o d n i n a		
		za	K	h
Sadovi za kruh in krmo	Pšenica	q	31	—
	Rž		22	—
	Napolica		24	50
	Ječmen		19	10
	Oves		19	—
	Koruza (turšica)		18	—
	Grašica		17	50
Moke	Pšenična moka za peko kruha	kg	43	—
	Ržena moka za peko kruha		33	—
	Pšenična moka za prepečenec (cvibak)		44	—
	Pšenična moka za kuho		46	—
	Koruzna moka za kuho		30	70
Gotov kruh (v deželi običajen)	Pšenični kruh	kg	—	41
	Rženi kruh		—	37
	Mešani kruh		—	39
Suhe prikuhe	Riž	q	46	—
	Kaša		40	—
	Zdrob		54	—
	Fižol		37	—
	Leča		70	—

O s k r b n i p r e d m e t i		O d š k o d n i n a			
		za	K	h	
Suha prikuha	Grah	q	45	—	
	Luščen grah		55	—	
	Kaša		44	—	
	Ajda		32	—	
	Tarhonja	kg	1	10	
	Druge posušene močnate jedi		1	15	
	Makaroni		1	20	
Sveža prikuha	Krompir	q	8	—	
	Druga sveža prikuha (zelje, ohrovtove vrste, repa itd.)	kg	—	22	
	Kislo zelje in kislja repa	kg	—	24	
Užitne reči in dišave	Kava, žgana	q	320	—	
	Čaj	kg	9	—	
	Kakao		4	—	
	Cuker v štokih	q	80	—	
	Cuker v kockah		81	50	
	Sol		26	—	
	Popper		3	—	
	Paprika		3	—	
	Kumin		kg	1	50
	Zelenjava za juho (posušena)			2	—
	Čebula	kg	—	16	
	Česenj		—	50	
	Pijače, ocet in olje	Vino	l	1	—
Pivo (vštevši avtonomne davščine)		hl	30	—	
Žganje		kg	1	40	
Rum			2	50	
Konjak			l	4	—
Ocet		kg	—	20	
Jedilna olja			1	50	

O s k r b n i p r e d m e t i		O d š k o d n i n a			
		za	K	h	
M e s o, m a s t, s i r	Živa klavna živina, izvemši plemensko živino in molzno živino	Voli, krave, biki	q žive teže	90	—
		Ovce		60	—
	Živa zabodna živina	Prašiči	q	120	—
		Koze		60	—
		Teleta		120	—
	Sveže meso, sekano	Govedina	q	180	—
		Ovčje meso		140	—
		Svinjina		160	—
		Kozje meso		120	—
	Teletina	180	—		
	Prekajeno meso	q	250	—	
	Salame	q	450	—	
	Druge trpežne klobase	q	320	—	
	Slanina	q	200	—	
	Svinjska mast	q	200	—	
Sirovo maslo	kg	3	50		
Sir	kg	2	50		
K r m a	Seno	q	9	—	
	Drobljeni oves		24	—	
	Drobljeni ječmen		23	—	
	Drobljena koruza		21	—	
	Otrobi		12	—	
	Slama		5	—	

Odškodninski postavki za gorivo, razsvetilno in obratno gradivo.

Porabni predmeti		Odškodnina		
		za	K	h
Gorivo, razsvetilno in obratno gradivo	Trda drva	<i>m³</i>	12	50
	Mehka drva		11	—
	Premog	<i>q</i>	3	—
	Oglje		14	—
	Koks		4	—
	Petrolej		30	—
	Olje za svečavo	<i>kg</i>	1	—
	Bencin	<i>q</i>	60	—
	Špirit (z 90 stopnjami)	<i>l</i>	—	60
	Olje za motorje		—	95
	Konsistenčna mast	<i>kg</i>	—	80
	Strojno olje		—	60
	Karbid		—	60